

POWIATOWE CENTRUM
KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO
I USTAWICZNEGO W WAŁCZU

***PROGRAM WYCHOWAWCZO –
PROFILAKTYCZNY
„W DRODZE KU DOROSŁOŚCI”***

NA LATA:

2017/2018

2018/2019

2019/2020

2020/2021

I. Podstawa prawna

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (z późniejszymi zmianami; tekst jednolity: Dz. U. 2017, poz. 1189)

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 r., poz. 59,949)

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z późniejszymi zmianami; tekst jednolity: Dz. U. 2016 r., poz. 1943, 1954, 1985, 2169, Dz. U. 2017, poz. 60, 949, 1292)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. 2017 r., poz. 356)

Rozporządzenie MEN z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. 2017, poz. 649)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lipca 2017 r. w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego, publicznej placówki kształcenia praktycznego oraz publicznego ośrodka dokształcania i doskonalenia zawodowego (Dz. U. 2017 r., poz. 1451)

Rozporządzenie MENiS z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 r., Nr 11, poz. 1591)

Rozporządzenie MENiS z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2015, poz. 1249)

Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. Nr 26. z 2003 r., poz. 226)

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (z późniejszymi zmianami; tekst jednolity: Dz. U. 2016, poz. 487)

Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (tekst jednolity: Dz. U. Nr 10. z 1996 r., poz. 55 z późniejszymi zmianami: 1997r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770; 1999 r. Nr 96, poz.1107; 2003 r. Nr 229, poz. 2274)

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami: Dz. U. z 2006r. Nr 7 poz. 47 i 48; Dz. U. z 2006 r. Nr 66 poz. 469; Nr 120 poz. 826)

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (z późniejszymi zmianami; tekst jednolity: Dz. U. 2016, poz. 1654, Dz. U. 2017, poz. 773)

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1493)

Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletniego w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. Nr 178 z 2004 r., poz. 1833)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2017 r., poz. 1578)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1996 r. w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w działalności promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym (Dz. U. Nr 112, poz. 537)

Rezolucja Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. w sprawie opracowania rządowego programu zapobiegania i eliminowania zjawiska wykorzystywania seksualnego nieletnich (Monitor Polski Nr 50 poz. 476).

Uchwałę Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie przeciwdziałania i zwalczania zjawisk patologicznych wśród nieletnich.

Program Profilaktyki Prorodzinnej Państwa z dnia 17.11.1998 r.

Programy narodowe i krajowe: Narodowy Program Zdrowia (2007 – 2015), Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (2006 – 2010)

Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 r.

Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 kwietnia 1999 r.

Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U z 1993 r., nr 17, poz. 78 z późniejszymi zmianami)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 1999 r. Nr 67, poz. 67, poz. 756 i Dz. U. z 2002 r. Nr 121, poz. 1037).

Ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 23 lipca 2008 r. (Dz. U. z 2008r. Nr 180 poz. 1108) - Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia

1994 r. (Dz. U. Nr 111, poz. 535; z późniejszymi zmianami – Dz. U. Nr 113, poz. 731 z 1997 r., Dz. U. Nr 141, poz. 1183 z 2005 r.)

Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw

Ustawa z dnia 8 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Ustawa z dnia 7 lipca 2016 roku nowelizująca ustawę o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Statut Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu oraz Wewnątrzszkolny System Oceniania

Powiatowy Program Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wałeckiego

II. Wprowadzenie

Konstruowanie programu wychowawczo–profilaktycznego Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu zostało oparte na Art. 26 ust. 1 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, w którym wskazano, że „Szkoły i placówki (...) realizują program wychowawczo–profilaktyczny obejmujący:

1. treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, oraz
2. treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.”

Istotny aspekt podejmowania działań wychowawczych i profilaktycznych znalazł swe odbicie w kolejnym punkcie dotyczącym określenia zakresu podstawy programowej. Art. 4 Ustawy Prawo oświatowej stanowi: „Ilekcję w dalszych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o:

24) podstawie programowej wychowania przedszkolnego lub podstawie programowej kształcenia ogólnego – należy przez to rozumieć obowiązkowe zestawy celów kształcenia i treści nauczania, w tym umiejętności, opisane w formie ogólnych i szczegółowych wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności, które powinien posiadać uczeń po zakończeniu określonego etapu edukacyjnego, oraz zadania wychowawczo–profilaktyczne szkoły, uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego, programach nauczania i podczas realizacji zajęć z wychowawcą oraz umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych, a także warunki i sposoby realizacji tych podstaw programowych;”.

Zapis prawny potwierdza w sposób formalny obowiązek każdego z pracowników szkoły do wprowadzania w ogół podejmowanych przez siebie działań zadań wychowawczych i profilaktycznych, jako procesów stanowiących integralną część procesu dydaktycznego.

Każdy członek społeczności szkolnej jest osobą, człowiekiem wolnym, który świadomie wstąpił do tej wspólnoty, zdecydował się na jej współtworzenie i respektowanie jej zasad.

Wychowanie jest naturalnym procesem w każdym ze społeczeństw, jako ogół działań mających włączyć młodego człowieka w społeczną wspólnotę. Na poziomie działań ogólnospołecznych są to często działania przypadkowe, rozproszone, natomiast w placówkach oświatowych powinny charakteryzować się działaniem świadomym i zaplanowanym, podejmowanym przez wszystkich uczestników społeczności szkolnej. W wspomnianej już powyżej Ustawie Prawo oświatowe w Art. 1 pkt 3) wychowanie zostało określone jako „wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży”.

Wychowanie to proces wspierania wychowanka w rozwoju, który angażuje wychowawcę (ktokolwiek pełni taką rolę: rodzic, kolega/koleżanka, sąsiad, nauczyciel) oraz wychowanka. Osoby te pozostają ze sobą w relacji (w poszanowaniu godności osobowej zarówno wychowawcy, jak i wychowanka). Podejmowane współdziałanie, których wynikiem ma być osiąganie celów wychowawczych, tj. pełnej dojrzałości w czterech podstawowych sferach:

- fizycznej – prowadzenie zdrowego stylu życia,
- psychicznej (emocjonalnej, intelektualnej) – ponoszenie odpowiedzialności za siebie i współodpowiedzialności za innych oraz otaczający świat,
- społecznej – konstruktywne pełnienie ról społecznych,
- duchowej – posiadanie konstruktywnego systemu wartości oraz poczucia sensu życia i istnienia człowieka.

Proces ten składa się z czterech podstawowych elementów: wspomaganie, kształtowanie, zapobieganie, korygowanie.

Profilaktyka to według koncepcji Zbigniewa B. Gasia to „kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania, która obejmuje równolegle trzy obszary działania:

- wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu (czyli budowanie odporności i konstruktywnej zaradności);
- ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia;
- inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia.

Przy takim rozumieniu profilaktyki jej wprowadzanie w naturalny obieg życia szkoły jest konieczne, by nie stała się ona środowiskiem wychowawczo niebezpiecznym dla uczniów, jak również niebezpiecznym środowiskiem pracy dla nauczycieli i administracji.

Zakres działań profilaktycznych może być różny w zależności od potrzeb osób, do których jest kierowany. Populację dzieci i młodzieży możemy podzielić na grupy (stopnie zagrożenia):

- niskiego ryzyka – należą tu te osoby, które nie podejmują jeszcze zachowań ryzykownych, są przed inicjacją,
- podwyższonego ryzyka – należą tu te osoby, które mają już za sobą pierwsze próby zachowań ryzykownych,
- wysokiego ryzyka – należą tu osoby o utrudnionych zachowaniach ryzykownych.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii bardzo szczegółowo określiło zakres realizowanych działań, podejmowanych na terenie szkół. W ramach tego przepisu działalność profilaktyczna została jako realizacja

działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej. Jako taka „działalność profilaktyczna obejmuje:

- 1) w przypadku profilaktyki uniwersalnej – wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji, o których mowa w § 1. ust. 2;
- 2) w przypadku profilaktyki selektywnej – wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;
- 3) w przypadku profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji, o których mowa w § 1. ust. 2, lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.” (§ 5. 1, 2).

Wychowanie i profilaktyka ukierunkowane są na różne cele: wychowanie służy wspieraniu wychowanka w rozwoju (w każdej ze sfer), zaś profilaktyka to interwencja kompensująca niedostatki wychowania, wspiera samo wychowanie. Wspólny obszar wychowania i profilaktyki to działania budujące odporność wychowanka na potencjalne zagrożenia. Jednak kwestia o wiele ważniejsza to aspekt wartości i norm, w odniesieniu do których realizowane są te działania. Dzięki urzeczywistnianiu wartości i norm wychowanek zyskuje spójne środowisko wychowawcze, a co najważniejsze życie człowieka oraz funkcjonowanie społeczeństwa stają się dla wychowanka zrozumiałe.

Funkcjonujące dotychczas oddzielnie dokumenty, czyli szkolne programy wychowawcze i profilaktyki, zostały na mocy przepisów połączone w całość, mającą stanowić naturalny ciąg konsekwentnie podejmowanych wobec ucznia działań, przy udziale nauczycieli, rodziców i innych instytucji, organizacji funkcjonujących w środowisku lokalnym.

Warto w tym miejscu odnieść się do jeszcze jednego elementu Ustawy Prawo oświatowe, na mocy którego szkoła wspomaga „wychowawczą rolę rodziny” (Art. 1. pkt 2). To rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, a szkoła współpracuje z nimi zarówno na polu działań wychowawczych, jak i profilaktycznych. Obowiązkiem wszystkich pracowników szkoły jest podejmować i jak najlepiej wypełnić rolę wychowawczą.

III. Model absolwenta

Celem każdej szkoły jest uzyskanie jak najlepszych wyników w sferach: edukacyjnej i wychowawczej, wspieranej przez działania profilaktyczne. Do tego ideału dąży również Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu. Fundamentem tworzenia programu wychowawczo–profilaktycznego szkoły jest model absolwenta. Jest to próba odpowiedzi na pytanie: **Kogo chcemy wychować? Jakim człowiekiem ma być uczeń opuszczający mury naszej szkoły?** Pytanie jest kluczowe i o tyle ważne, ponieważ wychowanie traktujemy jako wspieranie wychowanka w rozwoju, czyli wspieramy go, by osiągnął zamierzone cele. Przy próbie odpowiedzi na pytanie należy uwzględnić zmiany gospodarcze, aktualne zjawiska społeczne, potrzeby i oczekiwania środowiska lokalnego, ale nie tylko – trzeba wziąć pod uwagę wartości ponadczasowe, uniwersalne oraz tendencje przyszłościowe. Model absolwenta jest drogowskazem wytyczającym główny cel

i pomagającym sprecyzować cele szczegółowe. Jest on ściśle związany ze szkołą, wychowaniem, profilaktyką, tradycjami szkoły.

Dlatego tak ważne jest uświadomienie sobie, że „celem wychowania nie jest więc urabianie wychowanka według jakiegoś konkretnego narzuconego wszystkim wzoru, ale pomoc w tym, by stawał się coraz lepszym człowiekiem. Człowieka można pojmować jedynie dynamicznie, gdyż stale się zmienia, jest w [drodze]. Dlatego celem wychowania jest wspieranie wychowanka w tym, by stawał się coraz bardziej dojrzały, coraz bardziej twórczy, coraz bardziej życzliwy, czyli coraz lepszy.” (Maria Braun – Gałkowska)

Absolwent Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu powinien być człowiekiem:

- ✓ budującym realny obraz samego siebie – ocenia adekwatnie swoje możliwości, zna swoje mocne i słabe strony, potencjał, predyspozycje. Jest świadomy zachodzących w nim procesów psychicznych, umie określić własne uczucia;
- ✓ szanującym wartości rodzinne – ma świadomość odpowiedzialności rodzinnej, szanuje siebie i innych, docenia wartość ludzkiej godności; jest wrażliwy na potrzeby innych członków rodziny, osób starszych;
- ✓ wrażliwym na cudzą krzywdę, zło i niesprawiedliwość, nieobojętnym na wszelkie przejawy zła;
- ✓ dbającym o swoje zdrowie – prowadzi racjonalny, zdrowy tryb życia, bez nałogów; potrafi rozpoznać i radzić sobie w sytuacjach stresujących;
- ✓ świadomym konieczności ustawicznego kształcenia – umie wyszukiwać i selekcjonować zdobywane informacje, doskonali swoje umiejętności, poszerza wiedzę, umie odnaleźć się w realiach rynku pracy;
- ✓ żywiącym patriotyczne uczucia do Ojczyzny – z szacunkiem odnoszący się do tradycji, kultury i literatury polskiej oraz miejsc pamięci i symboli narodowych; świadomy obywatel kraju i Europy;

- ✓ zakorzenionym w lokalnym środowisku – zna swoje okolice i porusza się po nich swobodnie, bezpiecznie poruszający się na drogach, odpowiedzialny za stan środowiska naturalnego i dba o nie;
- ✓ kulturalnym – w różnych sytuacjach zachowuje się zgodnie z uniwersalnymi zasadami etyki, przestrzega kultury języka, aktywnie uczestniczy w różnych formach kultury;
- ✓ prawym – jest świadom swoich praw i obowiązków, przestrzega przepisów prawnych i zasad moralnych; uczciwy, szlachetny, potrafi odróżnić dobro od zła zgodnie z uniwersalnym systemem wartości, wzoruje się na autorytetach;
- ✓ odpowiedzialnym – dobrze wypełnia swoje obowiązki, solidny, sumienny, rzetelny, słowny, wiarygodny, przewiduje skutki swoich działań, gotów ponosić konsekwencje swoich czynów, poczuwa się do odpowiedzialności pracując w grupie;
- ✓ przedsiębiorczym – łatwo nawiązuje współpracę z innymi ludźmi, aktywny, umie pracować w zespole, posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy, twórczy, radzi sobie z problemami i z ekonomiczną sferą życia.

IV. Diagnoza środowiska szkolnego

Do Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego uczęszczają uczniowie z Wałcza, powiatu wałeckiego (gmin: Wałcz, Mirosławiec, Tuczo, Człopa) oraz odleglejszych miejscowości, takich jak : Jastrowie, Sypniewo, Czaplina, Złocieniec, Kalisz Pomorski i okolic. Zdecydowana większość stanowi młodzież dojeżdżająca z okolicznych wsi. Jedna trzecia uczniowskiej populacji szkoły pochodzi z Wałcza.

Przekrój społeczny mieszkańców stanowią głównie rodziny o średnim statusie materialnym. Wiele z nich ma problemy życiowe, często spowodowane brakiem pracy, rozbitiem rodziny, nieumiejętnością radzenia sobie w nowej rzeczywistości, w tym z realizowaniem właściwych postaw rodzicielskich. Dużą grupę stanowią także rodziny o trudnej sytuacji finansowej z miejscowości popegeerowskich. Osoby te zaczynały pracę w poprzednim systemie, najczęściej są niewykwalifikowanymi pracownikami i nie potrafią odnaleźć się na współczesnym rynku pracy. Taka sytuacja sprzyja często występowaniu patologii społecznych typu: alkoholizm, przemoc, kradzieże. Dzieci z takich rodzin mają mniejszy dostęp do książek, Internetu, a w niektórych przypadkach nie stać ich na zakup biletu miesięcznego na dojazd do szkoły w Wałczu.

Charakterystyka etapu rozwoju naszych uczniów

Nasi uczniowie znajdują się w okresie dorastania. Jest to czas ważnych i głębokich zmian psychicznych, kształtowania się osobowości i tożsamości młodzieży. Proces ten przebiega intensywnie, choć nie zawsze harmonijnie. Znaczące staje się życie uczuciowe

nastoletnich wychowanków, cechujące się labilnością emocjonalną. Pragnienia młodego człowieka w tym okresie bywają absolutnie sprzeczne. Trudniej radzą sobie z uczuciami takimi, jak: lęk, gniew, wstyd, nienawiść. Mają też kłopoty, aby żyć w harmonii z własnym ciałem. Powoduje to, że przeżycia stają się nieokreślone i młody człowiek czuje się zagubiony. Młodzież podejmuje nieprzemyślane i pochopne decyzje, oparte często na przesłankach emocjonalnych a nie racjonalnych. Narastają problemy i konflikty. Argumenty kierowane przez dorosłych do młodych ludzi są często odrzucane i lekceważone. Jednocześnie w tym czasie kształtują swoją tożsamość; są bardziej krytyczni i refleksyjni. Jest to więc czas poznania samego siebie, poszukiwania swojej roli w życiu. W okresie dorastania młodzież odczuwa szczególnie silną potrzebę akceptacji, szacunku i uznania. Jest podatna na wszelkie wpływy otoczenia. Jeżeli na tym etapie młody człowiek nie otrzyma wsparcia i zrozumienia, może podejmować niewłaściwe decyzje, tym bardziej, że nie chce uznawać autorytetów i jest nastawiony buntowniczo do uznawanych społecznie norm. Pojawiają się zachowania ryzykowne.

Nauczyciele i wychowawcy na bieżąco diagnozują środowisko szkolne. Pozyskują informacje dotyczące zachowań ryzykownych uczniów poprzez:

- badania ankietowe skierowane do uczniów, rodziców i pracowników szkoły,
- analizę dokumentów zespołu wychowawczego,
- analizę protokołów rad pedagogicznych,
- obserwacje,
- informacje od wychowawców i pedagogów,
- informacje od nauczycieli dotyczące funkcjonowania uczniów,
- informacje od uczniów i rodziców uzyskiwane podczas rozmów indywidualnych.

W wyniku przeprowadzonych badań diagnostycznych wyodrębniono następujące problemy w funkcjonowaniu uczniów:

- lekceważenie obowiązków szkolnych (w tym wagary i spóźnienia),
- brak motywacji do nauki,
- palenie papierosów,
- picie alkoholu,
- eksperymentowanie ze środkami psychoaktywnymi,
- agresja fizyczna i słowna, przemoc psychiczna (ośmieszanie, zaczepki, izolowanie itp.),
- wulgaryzacja języka,
- uzależnienie od urządzeń komunikacji elektronicznej, Internetu,
- braki w kulturze osobistej (arogancie i niestosowne zachowanie),
- zachowania przestępcze,
- wczesna aktywność seksualna.

Odwołując się do przedstawionej wcześniej koncepcji profilaktyki Zbigniewa B. Gasia dokonana została analiza czynników ryzyka (zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia) oraz czynników chroniących (sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia).

Potrzeba podjęcia działań profilaktycznych pojawia się wtedy, gdy czynniki ryzyka kumulują się i zaczynają stanowić realne zagrożenie dla prawidłowej realizacji działań wychowawczych szkoły, a także gdy pojawiają się niekorzystne czy niezamierzone efekty wychowawcze.

V. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka

Przez czynniki chroniące rozumiemy własności indywidualne, relacje z ludźmi oraz zasoby środowiska, które mogą neutralizować działanie czynników ryzyka.

Czynniki chroniące nie usuwają negatywnych doświadczeń lub niekorzystnych czynników z życia dorastającego człowieka, lecz pomagają mu zmagać się z nimi z dobrym skutkiem. Działanie czynników chroniących polega na zwiększaniu ogólnej odporności młodego człowieka, wyzwaniu motywacji i energii do walki z przeciwnościami, czyli innymi słowy, polega na uruchamianiu procesów odwrotnych do tych, które prowadzą do choroby, zaburzeń zachowania lub nieprzystosowania.

Po rozpoznaniu środowiska uczniów Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu, okazało się, że najczęściej spotykane w nim **czynniki chroniące** to:

- **własności indywidualne:**
 - ✓ sprecyzowane cele życiowe i dążenie do nich,
 - ✓ subiektywne normy przeciwne picciu alkoholu, palenia papierosów, zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
 - ✓ pozytywny stosunek do szkoły,
 - ✓ chęć do pracy na miarę własnych możliwości intelektualnych,
 - ✓ poczucie własnej wartości, wiara w swoje możliwości,
 - ✓ asertywna postawa, umiejętność radzenia sobie ze stresem i emocjami, zdolność empatii, zinternalizowane normy zachowania,
 - ✓ pasje i zainteresowania, ciekawość poznawcza;
- **relacje z ludźmi:**
 - ✓ dobry kontakt z tatą/mamą,
 - ✓ monitorowanie przez rodziców miejsc, gdzie dziecko spędza czas poza domem,
 - ✓ negatywna postawa kolegów/ koleżanek do narkotyków, alkoholu, papierosów,

- ✓ pozytywny stosunek do swoich nauczycieli w szkole i na praktykach,
 - ✓ działania wychowawczo-profilaktyczne szkoły (pogadanki, spotkania itd.),
 - ✓ posiadanie przyjaciół,
 - ✓ przynależność do grupy o pozytywnym charakterze, świadomość zagrożeń społecznych, umiejętności odpierania presji i nacisków grupy, bogate doświadczenia społeczne,
 - ✓ sprawiedliwe, motywujące ocenianie, życzliwi, wspierający nauczyciele, osobisty przykład nauczycieli i innych pracowników szkoły,
 - ✓ ciekawe, urozmaicone lekcje, bogata oferta zajęć pozalekcyjnych;
- **zasoby środowiska:**
 - ✓ dodatkowe zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, wolontariat (konstruktywne zainteresowania),
 - ✓ udział w praktykach i uroczystościach religijnych,
 - ✓ dostęp do bazy rozwijającej sprawność fizyczną – sale gimnastyczne, boiska wielofunkcyjne z lodowiskiem w zimie, siłownia,
 - ✓ opieka pedagogiczna i medyczna,
 - ✓ konsekwencja w działaniach wychowawczych, modelowanie własnym zachowaniem rodziców stylu życia wolnego od nałogów, wspierający rodzice lub opiekunowie prawni, zainteresowani dzieckiem,
 - ✓ rodzina przekazująca właściwe wartości, stawianie wymagań adekwatnych do możliwości dzieci, prawidłowa pozycja dziecka w rodzinie,
 - ✓ jasno sprecyzowane normy postępowania, sukcesy szkolne, indywidualizacja nauczania, prawidłowe relacje w klasie, poczucie bezpieczeństwa w szkole, stwarzanie okazji do działania w różnych obszarach, odpowiednio dobrane programy wychowawczo-profilaktyczne.

Przez czynniki ryzyka rozumiemy właściwości indywidualne, cechy środowiska społecznego i efekty ich interakcji, które wiążą się ze zwiększonym ryzykiem powstawania nieprawidłowości, zaburzeń, chorób lub przedwczesnej śmierci.

Zachowania problemowe/ryzykowne młodzieży są wypadkową statusu społeczno-ekonomicznego rodziny, relacji interpersonalnych w rodzinie, umiejętności rodziców, cech indywidualnych dziecka, postaw i zachowania rówieśników, klimatu społecznego szkoły i cech środowiska zamieszkania.

Po rozpoznaniu środowiska Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu, okazało się, że najczęściej spotykane w nim **czynniki ryzyka** to:

- **własności indywidualne:**

- ✓ kłopoty w nauce,
- ✓ niska frekwencja, wagary,
- ✓ specyficzne trudności w uczeniu się, zaburzenia, dysfunkcje,
- ✓ indywidualne reakcje młodzieży na niekorzystne warunki życia i rozwoju,
- ✓ niska motywacja do nauki – zjawisko nasilające się w ostatnich latach. Wiedza i nauka przestały być wartością, dla której warto poświęcić czas i wysiłek,
- ✓ brak kultury osobistej (używanie wulgaryzmów, niestosowny strój, niestosowne korzystanie z urządzeń komunikacji elektronicznej, brak szacunku do godła państwa polskiego i symboli narodowych),
- ✓ niska samoocena, brak wiary w siebie, słaba odporność na stres,
- ✓ problemy emocjonalne, brak umiejętności radzenia sobie z problemami, poczucie osamotnienia, odrzucenia,
- ✓ zachowania ryzykowne, przestępcze wśród uczniów;

- **relacje z ludźmi:**

- ✓ papierosy – palenie papierosów jest rozpowszechnionym zjawiskiem wśród młodych ludzi, to też przejaw chęci bycia dorosłym w negatywnym tego słowa znaczeniu,
- ✓ alkohol – bardzo dużo młodych ludzi pije alkohol towarzysko, traktuje picie jako sposób na spędzanie wolnego czasu,
- ✓ narkotyki, dopalacze i inne środki psychoaktywne – część młodzieży używa narkotyków najczęściej w celach rozrywkowych, jako sposób spędzania wolnego czasu oraz traktuje je jako ucieczkę od problemów,
- ✓ agresywne zachowania wobec innych – krytyka, wyśmiewanie, plotkowanie, szydzenie z osób różniących się jakąś cechą, pochodzeniem itd.,
- ✓ presja grupy rówieśniczej, w której obowiązują normy i zasady nieakceptowane społecznie,
- ✓ podatność na wpływy, naśladownictwo,
- ✓ brak integracji w zespole klasowym;

- **wpływ środowiska:**

- ✓ nieporadność wychowawcza rodziców/niewłaściwe postawy rodzicielskie, w tym brak zainteresowania problemami dziecka. Wielu rodziców nie posiada odpowiednich umiejętności wychowawczych, koniecznych do prawidłowego pokierowania rozwojem, zwłaszcza psychicznym i dydaktycznym dziecka,
- ✓ zagrożenie bezrobociem rodziców uczniów,
- ✓ trudna sytuacja materialna rodziny,

- ✓ brak rodzicielskiej opieki nad dziećmi rodziców pracujących w delegacji lub za granicą, zjawisko eurosieroctwa,
- ✓ rodziny niepełne (rodzice po rozwodzie, samotne rodzicielstwo),
- ✓ środowisko społeczne promujące negatywne wzorce zachowania, np. konsumpcyjne i roszczeniowe postawy.

W związku z powyższymi wytycznymi został opracowany program wychowawczo – profilaktyczny Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu. Wyżej wymienione czynniki zostały uwzględnione w szczegółowym opisie programu.

Program wychowawczo – profilaktyczny Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu nosi tytuł „W drodze ku dorosłości”.

Zawiera pięć głównych działów, których treści programowe są systematycznie realizowane w celu wzbogacenia działań wychowawczo – profilaktycznych w szkole. Są to:

1. **Kim jestem?**
2. **Ja i moja rodzina.**
3. **Ja i moje zdrowie.**
4. **Ja i moja miejscowość, ja i moja ojczyzna, ja i moja Europa, ja i świat.**
5. **Ja i moja szkoła.**

Program ten jest powiązany tematycznie ze Statutem Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Szkolnym Programem Promocji Zdrowia, zadaniami Samorządu Uczniowskiego.

Podczas nauki uczniów w szkole będą realizowane poszczególne treści programowe z pięciu działów, których celem jest przygotowanie młodego człowieka do umiejętnego radzenia sobie dziś i w przyszłości w różnych obszarach życia.

VI. Struktura programu

Program skierowany jest do całej społeczności szkolnej. W szkole realizowana jest przede wszystkim profilaktyka pierwszorzędowa, której zadaniem jest przeciwdziałanie zagrożeniom, wspieranie procesu wychowania oraz identyfikacja osób będących w grupie podwyższonego ryzyka. W przypadku rozpoznania uczniów z grupy drugiej i trzeciej szkoła (pedagodzy szkolni) kierują takie osoby do współpracujących z nią placówek – przede wszystkim do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Wałczu, do Punktu Konsultacyjnego i Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu, Sądu Rodzinnego i Nieletnich w Wałczu, Punktu Konsultacyjnego Stowarzyszenia MONAR Poradni Profilaktyczno – Konsultacyjnej w Wałczu.

Stosowane są następujące strategie:

- informacyjne – ich celem jest dostarczanie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienia dokonywania racjonalnego wyboru,
- edukacyjne – ich celem jest pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych, społecznych (umiejętności: nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, realnej samooceny, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom otoczenia),
- sytuacyjne – ich celem jest symulowanie lub wykorzystywanie już istniejących okoliczności, przypadków dla potrzeb wzbudzenia odpowiednich emocji, kształtowania empatii lub też skłaniania uczniów do refleksji.

Poniżej umieszczony jest zakres oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych, tytuł każdego działu z uwzględnionymi szczegółowymi celami, formami realizacji – działaniami wychowawczymi, edukacyjnymi, informacyjnymi i profilaktycznymi oraz sposobami i terminami realizacji.

Zakres oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych

1. Kim jestem?

(Sfera emocjonalna, duchowa)

Formy realizacji	Działania wychowawcze	Działania edukacyjne	Działania informacyjne	Działania profilaktyczne	Sposób realizacji	Termin realizacji
Szczegółowe cele						
Uświadamianie potrzeby poznania siebie.	Wspieranie prawidłowego rozwoju.	Wzbudzenie potrzeby własnego rozwoju w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.	Informowanie o sposobach wpływu na wszechstronny rozwój człowieka. (Rola wychowania i samowychowania.) Informowanie o możliwościach i instytucjach wspierających rozwój.	Ograniczenie podejmowania zachowań ryzykownych, zaburzeń rozwojowych.	Rozmowy na zajęciach z wychowawcą i lekcjach przedmiotowych. Dyskusje na lekcjach podstaw przedsiębiorczości, religii. Pogadanki i indywidualne rozmowy z pedagogami szkolnymi. Współpraca z psychologami PP-P i PCPR.	Cykl edukacyjny
Budowanie poczucia własnej wartości.	Wspieranie prawidłowego rozwoju. Wzmacnianie poczucia własnej wartości. Rozwijanie samoświadomości i realnej samooceny.	Ćwiczenie świadomości własnych emocji. Podnoszenie samooceny poprzez osiąganie sukcesów w szkole i poza nią.	Informowanie o zależnościach pomiędzy samoświadomością, odczuwaniem potrzeb, przewidywaniem konsekwencji własnych zachowań a unikaniem zachowań ryzykownych.	Ograniczenie zachowań ryzykownych. Wzmacnianie poczucia własnej wartości.	Umożliwienie uczniom badania własnych - umiejętności przez zastosowanie gotowych testów, a także testów przygotowanych przez nauczycieli według zasad pomiaru dydaktycznego, recenzje prac itp. Dyskusje na zajęciach z wychowawcami klas lub pedagogami szkolnymi.	Cykl edukacyjny

					Ćwiczenia na lekcjach podstaw przedsiębiorczości, religii.	
Kształtowanie wrażliwości uczuciowej i pozytywnych wartości.	Wzbudzenie szacunku dla siebie i drugiego człowieka oraz poszanowania jego godności.	Wzbudzenie empatii. Ćwiczenie umiejętności rozpoznawania własnych emocji i panowania nad nimi. Traktowanie z godnością siebie samego i innych. Budowanie właściwych relacji z innymi ludźmi.	Przekazywanie wiedzy na temat potrzeb, motywacji i uczuć drugiego człowieka.	Zapobieganie rozwojowi osobowości dys socjalnej.	Rozmowy i dyskusje przy realizacji tematów na lekcjach przedmiotowych: lekcjach religii, języka polskiego, historii, wiedzy o kulturze, zajęciach z wychowawcą itd. Działalność Szkolnego Klubu Wolontariusza, włączanie się uczniów do akcji. Dyskusje po obejrzeniu wybranych reportaży, filmów dokumentalnych czy przeczytaniu wstrząsającego artykułu prasowego (zajęcia z wychowawcą, przedmioty humanistyczne – przede wszystkim język polski). Udział w projekcie ORE „Zachować pamięć. Historia i kultura dwóch narodów”.	Cykl edukacyjny
Ćwiczenie umiejętności oceny własnych zachowań i propagowanie właściwych postaw.	Propagowanie właściwych zachowań poprzez stosowanie pochwał i nagród. Uświadamianie uczniom, na czym polegają agresywne	Ćwiczenie umiejętności rozpoznawania własnych emocji i panowania nad nimi. Realizacja zajęć: „Łańcuch kontroli złości”,	Przekazywanie wiedzy na temat rodzajów emocji i sposobów panowania nad nimi. Udział w projekcie „Przemoc bez	Ograniczenie zachowań ryzykownych. Uświadamianie zależności pomiędzy działaniem pod wpływem	Dyskusje w grupie na zajęciach z wychowawcą i przedmiotowych; Indywidualne rozmowy wychowawców i nauczycieli z uczniami; Prowadzenie mediacji w sytuacjach konfliktowych;	Cykl edukacyjny

	zachowania. Wzbudzenie autorefleksji dotyczącej zasadności własnych zachowań. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych, umożliwiających dialog z innymi i z samym sobą.	„Kurs obrony przed agresją”. Pogłębianie rozumienia przez uczniów otaczającego ich świata.	tajemnic”.	negatywnych emocji a ponoszeniem konsekwencji.	Lekcje na temat agresji, tolerancji, asertywności i zachowań ryzykownych – wychowawcy klas, pedagodzy szkolni, pozostali nauczyciele; Realizowanie procedury postępowania w przypadku uczniów opuszczających godziny lekcyjne bez usprawiedliwienia. Udział uczniów i rodziców w warsztatach pt. „Przemoc bez tajemnic”.	
Utrwalanie kultury bycia.	Zachęcanie uczniów do dbania o kulturę języka i unikanie wulgaryzmów.	Wykorzystanie w codziennych sytuacjach zwrotów „dziękuję”, „proszę”, „przepraszam”.	Informowanie uczniów o właściwym lub niewłaściwym zachowaniu.	Ograniczenie zachowań grubiańskich, wulgarnych.	Osobisty przykład. Lekcje wychowawcze i przedmiotowe. Pogadanki z pedagogami szkolnymi. Apele i szkolne uroczystości.	Cykl edukacyjny
Zachęcanie do planowania drogi samokształcenia i kariery zawodowej.	Pomoc w kształtowaniu celów życiowych i ich realizacji. Kształtowanie jednostek twórczych, kreatywnych i zdolnych do sterowania własnym kształceniem zarówno w rzeczywistości szkolnej, jak i	Pomoc w rozpoznawaniu i rozwijaniu predyspozycji zawodowych.	Informowanie o możliwościach sprawdzania predyspozycji zawodowych. Informowanie o możliwościach dalszego kształcenia, kierunkach i szkołach.	Zapobieganie bezrobociu absolwentów.	Zajęcia z wychowawcą na temat technik uczenia się i zapamiętywania. Testy pomiaru dydaktycznego – nauczyciele przedmiotów. Udział maturzystów w zajęciach z pedagogami szkolnymi na temat „Stres przed maturą”. Udział uczniów w zajęciach z pedagogami szkolnymi na temat „Nowe zawody i kierunki studiów”	

	poza nią.				(realizacja autorskiego programu). Funkcjonowanie w szkole Szkolnego Ośrodka Kariery (SzOK).	
Rozwijanie zainteresowań.	Wpływ na rozwój pasji. Zapewnienie możliwości wszechstronnego rozwoju. Rozwój uzdolnień uczniów. Budowanie poczucia własnej wartości.	Poszerzanie wiedzy z różnych dziedzin, specjalizacja.	Przekazywanie informacji o źródłach zdobywania szczegółowej, dodatkowej wiedzy. Biblioteka jako źródło edukacyjne, informacyjne, kształcące – podnoszące poziom kompetencji czytelniczych i informacyjnych, baza niezbędna do kształcenia i samokształcenia.	Zagospodarowanie czasu wolnego w sposób konstruktywny. Zapobieganie podejmowaniu przez uczniów zachowań ryzykownych.	Przygotowanie uczniów do konkursów, olimpiad i turniejów dla uczniów szkół średnich. Przeprowadzanie i udział uczniów w zawodach sportowych. Angażowanie uczniów i udział w projektach edukacyjnych, w tym – <i>Zachować pamięć. Historia i kultura dwóch narodów.</i> Angażowanie uczniów i udział w fundacjach: Fundacji Małych Stópek; Fundacji Pro-life. Szkolne Koło Historii Wojskowości. Koło Fotograficznego „CHWILA”. Szkolne Koła Strzeleckie. Szkolne Koło Caritas. Koło „MECHATRONIK”. Zajęcia wyrównawcze z przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych. Zajęcia dla maturzystów z przedmiotów ogólnokształcących i	Cykl edukacyjny

					<p>zawodowych. Prowadzenie zespołu muzyczno-wokalnego. Prowadzenie edukacji multimedialnej i informatycznej. Propagowanie czytelnictwa poprzez uczestnictwo społeczności szkolnej w akcji bookcrossingowej. Organizacja wycieczek krajoznawczych i zawodowych. Organizacja akcji ekologicznych. Organizacja spotkań uczniów z ciekawymi ludźmi, autorytetami w różnych dziedzinach nauki, reprezentantami uczelni wyższych itd.</p>	
Pogłębianie lokalnej tożsamości.	Budowanie przywiązania do własnej miejscowości i regionu.	Poznanie geografii, historii i tradycji własnego regionu.	Informowanie o miejscach pamięci narodowej, zaletach środowiska geofizycznego, atrakcjach Ziemi wałeckiej.	Zapobieganie poczuciu alienacji.	<p>Przybliżenie środowiska lokalnego poprzez prezentację najciekawszych informacji o swojej miejscowości – cykl lekcji przygotowanych przez uczniów i nauczycieli. Udział uczniów w apelach szkolnych poświęconych wyzwoleniu i historii Wałęza. Udział uczniów w lokalnych uroczystościach i akcjach.</p>	Cykl edukacyjny

					Organizacja lokalnych pikników, ognisk, wycieczek, spływów kajakowych i innych form spędzania wolnego czasu.	
Kształtowanie tożsamości narodowej.	Utrwalanie szacunku do godła państwa polskiego i symboli narodowych.	Kształtowanie patriotycznej postawy.	Informowanie o sposobach i formach przejawiania patriotyzmu.	Utrwalanie poczucia przynależności narodowej. Zapobieganie zjawisku szowinizmu.	Utrwalenie najistotniejszych wartości narodowych (literatury, zabytków, dzieł sztuki i pieśni patriotycznych) - nauczyciele historii, języka polskiego i innych. Udział uczniów w apelach i uroczystościach związanych z obchodami świąt narodowych. Reprezentacja uczniów PCKZiU w poczcie sztandarowym. Osobisty przykład.	Cykl edukacyjny
Wzmacnianie motywacji uczniów do nauki.	Pomoc w pokonywaniu trudności. Pomoc w przygotowywaniu się do egzaminów zawodowych i maturalnych.	Wzbudzanie chęci do uczęszczania do szkoły i uczenia się. Ćwiczenie systematyczności i wytrwałości. Wzbudzanie chęci do wysiłku intelektualnego.	Informowanie o możliwościach wsparcia i pomocy w problemach osobistych, rodzinnych i szkolnych.	Zapobieganie wagarowaniu. Ograniczenie zachowań ryzykownych.	Pogadanki i indywidualne rozmowy z wychowawcami, nauczycielami, pedagogami szkolnymi, psychologami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Spotkania z przedstawicielami różnych zakładów pracy.	Cykl edukacyjny

2. Ja i moja rodzina.

(Sfera fizyczna, emocjonalna, intelektualna, duchowa, społeczna)

Formy realizacji Szczegółowe cele	Działania wychowawcze	Działania edukacyjne	Działania informacyjne	Działania profilaktyczne	Sposób realizacji	Termin realizacji
<p>Wzbudzenie refleksji nad rolą rodziny w życiu każdego człowieka.</p>	<p>Uświadomienie potrzeby prawidłowych relacji w rodzinie, tworzenia wspólnoty.</p>	<p>Zapoznanie uczniów z rolą i funkcjami rodziny w kształtowaniu i funkcjonowaniu młodego człowieka.</p>	<p>Informowanie o etapach rozwoju rodziny. Informowanie o instytucjach wspierających rodzinę i jej funkcjonowanie.</p>	<p>Zapobieganie powstawaniu dysfunkcji w rodzinach.</p>	<p>Realizacja programu lekcji katechezy. Dyskusje na zajęciach z wychowawcą oraz w trakcie realizacji przedmiotów humanistycznych. Pogadanki z pedagogami szkolnymi. Rozmowy wychowawców klasowych z rodzicami/opiekunami prawnymi (indywidualne lub grupowe). Prowadzenie mediacji pomiędzy uczniem a jego rodzicami/opiekunami prawnymi. Pedagogizacja rodziców/opiekunów prawnych, kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich. Realizacja profilaktycznego programu „ARS, czyli jak dbać o miłość”.</p>	<p>Cykl edukacyjny</p>

					Lekcje wychowania do życia w rodzinie.	
Zapoznanie z rolami rodzicielskimi i odpowiedzialnością rodzicielską.	Przygotowanie uczniów do pełnienia w przyszłości ról rodzicielskich.	Edukacja w zakresie opieki i odpowiedzialność i za potomstwo. Etapy rozwoju dziecka.	Informowanie o skutkach niedojrzałości do wypełniania ról rodzicielskich oraz instytucjach wspierających rodzinę.	Zapobieganie powstawaniu dysfunkcji w rodzinach.	Lekcje wychowania do życia w rodzinie. Rozmowy i dyskusje klasowe na zajęciach z wychowawcą. Dyskusje na przedmiotach humanistycznych. Lekcje katechezy. Indywidualne rozmowy z wychowawcami, pedagogami szkolnymi. Realizacja profilaktycznego programu „ARS, czyli jak dbać o miłość”.	Cykl edukacyjny
Zachęcanie do współtworzenia dobrego klimatu w rodzinie.	Uświadamianie roli każdego członka rodziny w tworzeniu rodzinnej atmosfery.	Nauka właściwych relacji w rodzinie. Ćwiczenie kontroli emocji i właściwej komunikacji w grupie.	Informowanie o skutkach braku komunikacji w rodzinie. Informowanie o możliwościach nauki właściwych relacji w rodzinie.	Zapobieganie konfliktom w rodzinie i rozwodom.	Lekcje katechezy. Zajęcia z wychowawcą. Indywidualne rozmowy z uczniami. Pedagogizacja rodziców/opiekunów prawnych (grupowa i indywidualna); Lekcje wychowania do życia w rodzinie.	Cykl edukacyjny
Kształtowanie wrażliwości na potrzeby innych członków rodziny.	Uświadomienie potrzeb innych członków w rodzinie.	Pogłębianie empatii. Analiza hierarchii potrzeb wg. Masłowa.	Informowanie o negatywnych skutkach braku okazywania i odczytywania emocji w rodzinie.	Zapobieganie kształtowaniu postaw egoistycznych.	Rozmowy i dyskusje klasowe na zajęciach z wychowawcą. Lekcje katechezy. Lekcje podstaw przedsiębiorczości. Lekcje wychowania do życia w rodzinie.	Cykl edukacyjny
Utrwalanie sz-	Utrwalanie i	Uświadomienie	Informowanie o	Profilaktyka	Zajęcia z wychowawcą,	Cykl

szacunku do osób starszych.	wzbudzenie szacunku do osób starszych zarówno w rodzinie jak i poza nią.	procesu starzenia jako kolejnego etapu w rozwoju człowieka. Ćwiczenia kultury bycia i kultury słowa wobec innych ludzi z uwzględnieniem osób starszych.	etapach życia ludzkiego, specyfice funkcjonowania osób starszych.	dysfunkcji w rodzinie. Zapobieganie zjawisku izolacji seniorów.	nauczycielem religii. Działania szkolnego wolontariatu. Dbłość o używanie kulturalnego słownictwa wobec starszych osób w domu, szkole i poza nią. Lekcje wychowania do życia w rodzinie.	edukacyjny
Kultywowanie tradycji rodzinnych i regionalnych.	Utrwalanie tradycji rodzinnych i regionalnych. Pogłębianie rodzinnych więzi.	Uczestniczenie uczniów w uroczystościach szkolnych i lokalnych pogłębiających poczucie przynależności społeczno-kulturowej.	Informowanie poprzez gazetki ścienne, tworzenie dekoracji oraz zamieszczania w multimediami informacji.	Zapobieganie zerwaniu więzi rodzinnych i społeczno-kulturowych.	Uczestnictwo w wigiliach klasowej. Przygotowywanie świątecznych ozdób. Pogadanki na zajęciach z wychowawcą i języka polskiego na temat: „Obrzędy w moim regionie i mojej rodzinie”. Udział uczniów w lokalnych uroczystościach.	Cykl edukacyjny

3. Ja i moje zdrowie.

(Sfera fizyczna, emocjonalna, intelektualna, społeczna)

Formy realizacji	Działania wychowawcze	Działania edukacyjne	Działania informacyjne	Działania profilaktyczne	Sposób realizacji	Termin realizacji
Szczegółowe cele						
Ograniczenie używania substancji psychoaktywnych poprzez uświadamianie	Promocja zdrowia psychicznego, zdrowego stylu życia.	Zapoznanie uczniów ze skutkami psychologicznymi i	Informowanie o skutkach prawnych posiadania, zażywania i dystrybucji	Profilaktyka zachowań ryzykownych, karnych. Działania	Dyskusje na lekcjach wychowawczych, zajęciach z wychowawcami i spotkaniach z pedagogami szkolnymi. Prowadzenie pogadanek z	Cykl edukacyjny

<p>uczniom ich szkodliwości.</p>	<p>Uświadamianie uczniom skutków zażywania narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych .</p>	<p>psychospołeczny- mi używania substancji psychoaktywnych , narkotyków, dopalaczy. Przekazywanie wiedzy o przyczynach etapach rozwoju i konsekwencjach uzależnienia od substancji zmieniających świadomość.</p>	<p>środków i substancji psychoaktywnych. Informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, oraz o narkomanii i jej skutkach.</p>	<p>interwencyjne.</p>	<p>wykorzystaniem filmów edukacyjnych na temat skutków zażywania narkotyków i dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych. Realizacja profilaktycznego programu „ARS, czyli jak dbać o miłość”. Współpraca z policjantami, organizowanie spotkań z ich udziałem dla młodzieży. Uczestnictwo uczniów w obchodach Wałęckich Dni Zapobiegania Narkomanii. Organizacja spektakli profilaktycznych. Przygotowanie gazetek ściennych o tej tematyce. Szybkie reagowanie na zachowania świadczące o zażyciu jakiejś substancji. Stosowanie się do aktualnych rozporządzeń.</p>	
<p>Ograniczenie picia alkoholu poprzez uświadamianie uczniom ich szkodliwości.</p>	<p>Uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu. Wzbudzenie odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych w tym - własnych dzieci.</p>	<p>Propagowanie życia w trzeźwości. Przekazywanie wiedzy na temat przyczyn, etapów uzależnienia. Edukacja w zakresie zagrożeń wynikających z picia alkoholu w</p>	<p>Informowanie uczniów o chorobach powstałych w wyniku nadużywania alkoholu, prawnych konsekwencjach prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.</p>	<p>Zapobieganie uzależnieniu od alkoholu, wypadkom komunikacyjnym i innym spowodowanym przez osoby będące pod wpływem alkoholu.</p>	<p>Zajęcia z wychowawcą i lekcje przedmiotowe. Rozmowy z pielęgniarką szkolną. Pogadanki z pedagogami szkolnymi. Apele tematyczne i porządkowe. Gazetki ścienne. Szybkie reagowanie na zachowania świadczące o</p>	<p>Cykl edukacyjny</p>

		czasie ciąży i karmienia piersią.		Profilaktyka powstawania zespołu FAS. Działania interwencyjne.	spożyciu alkoholu przez ucznia, podjęcie działań zgodnie z procedurą.	
Ograniczenie palenia wyrobów tytoniowych poprzez uświadamianie uczniom ich szkodliwości.	Uświadomienie uczniom, że nikotyna powoduje uzależnienie i jest przyczyną wielu chorób.	Poszerzenie wiedzy na temat skutków palenia papierosów i e-papierosów oraz innych wyrobów tytoniowych.	Informowanie uczniów o szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Informowanie o zakazie palenia wyrobów tytoniowych w miejscach publicznych i odpowiedzialności karnej za łamanie tego prawa.	Profilaktyka zdrowia – chorób odtytoniowych. Profilaktyka nowotworów. Działania interwencyjne.	Zajęcia z wychowawcą i lekcje przedmiotowe. Rozmowy z pielęgniarką szkolną. Pogadanki z pedagogami szkolnymi. Apele tematyczne i porządkowe. Gazetki ścienne. Reagowanie na zachowania świadczące o paleniu papierosów. Działania interwencyjne.	Cykl edukacyjny
Uświadamianie konieczności dbałości o zdrowie psychiczne, radzenia sobie z emocjami.	Wzbudzenie potrzeby dbania o rozwój psychiczny. Uświadomienie potrzeby zachowania właściwych relacji z innymi ludźmi (rodzicami, rodzeństwem, kolegami, nauczycielami i innymi). Wszechstronny	Ćwiczenia utrwalające panowanie nad emocjami, zachowania asertywne. Nauka relaksacji. Ćwiczenia zachowań interpersonalnych. Uczenie rozwiązywania konfliktów za pomocą mediacji. Rozmowy na temat	Informowanie o sposobach radzenia sobie ze stresem, przyczynach depresji i innych zaburzeń w sferze psychiki.	Profilaktyka zaburzeń psychicznych, zachowań ryzykownych, prób samobójczych, samookaleceń.	Zajęcia integracyjne. Zajęcia na temat radzenia sobie ze stresem. Zajęcia z wychowawcą i przedmiotowe. Prowadzenie pogadank na temat stresu i asertywności. Realizacja przez pedagogów szkolnych programu dla maturzystów pt. „Stres przed maturą”. Pogadanki, gazetki ścienne dotyczące depresji itd. Zajęcia na temat „Agresji i przemocy”, „Łącucha kontroli złości” itp.	Cykl edukacyjny

	rozwój osobisty.	autorefleksji, pomagania innym. Udział w kołach zainteresowań jako alternatywa spędzania wolnego czasu, rozwijanie pasji, wolontariatu.			Indywidualne rozmowy z uczniami. Prowadzenie mediacji przez pedagogów szkolnych. Prowadzenie w szkole zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań. Udział w projekcie „Przemoc bez tajemnic” (Warsztaty dla uczniów i rodziców).	
Wzmacnianie bezpieczeństwa uczniów w sieci.	Uświadomienie zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu. Kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych – w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych.	Przekazywanie uczniom wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z sieci, portali społecznościowych.	Informowanie uczniów, rodziców i nauczycieli o skutkach zagrożeń w sieci. Cyberprzemoc. Seksting. Gry komputerowe. Portale społecznościowe.	Zapobieganie uzależnieniom od Internetu, gier komputerowych, bycia ofiarą cyberprzemocy.	Zajęcia z informatyki. Lekcje wychowawcze. Lekcje wychowania do życia w rodzinie. Pogadanki z pedagogami szkolnymi. Tematyczne gazetki ściennie. Udział w projekcie „Przemoc bez tajemnic” (warsztaty dla uczniów i rodziców). Działania interwencyjne.	Cykl edukacyjny
Zapobieganie wadom postawy, zwiększenie aktywności fizycznej wśród uczniów.	Wzbudzenie potrzeby aktywności fizycznej w różnej formie dla zachowania	Zapoznanie uczniów z różnymi rodzajami aktywności fizycznej – bogata	Informowanie o zależnościach pomiędzy uprawianiem systematycznych ćwiczeń a	Zapobieganie lub korygowanie wad postawy. Wpływ na prawidłowy rozwój i zdrowie uczniów –	Lekcje wychowania fizycznego. Działania pracowników szkoły zachęcające do aktywności fizycznej uczniów. Organizacja biegów, rajdów	Cykl edukacyjny

	zdrowia fizycznego, prawidłowego rozwoju kostno-mięśniowego.	oferta zajęć podczas lekcji wychowania fizycznego. Nauka ćwiczeń gimnastycznych, lekkoatletycznych gier zespołowych, jazdy na łyżwach, pływania, tenisa stołowego itd.	zachowaniem zdrowia (wpływie ruchu na organizm człowieka).	zapobieganie rozwojowi chorób cywilizacyjnych.	rowerowych, marszy, spływów kajakowych itd. Badania okresowe przeprowadzane przez lekarza i pielęgniarkę szkolną Dostosowanie oświetlenia, krzeseł i ławek szkolnych do wzrostu uczniów. Zachowanie zasad BHP w szkole i na warsztatach szkolnych. Motywowanie uczniów do systematycznego uczestnictwa w lekcjach wychowania fizycznego. Udział uczniów w dodatkowych, pozalekcyjnych zajęciach sportowych. Organizacja gier i zabaw na lodzie „Podsumowanie ferii”. Organizacja Dni Sportu Szkolnego. Udział uczniów w mistrzostwach Walcza szkół średnich w konkurencjach gier zespołowych, biegów przełajowych i lekkoatletyki. Udział uczniów w powiatowych i regionalnych zawodach sportowych.	
Zmniejszenie częstości powstawania wypadków. Dbalność o bezpieczeństwo	Uświadomienie potrzeby dbałości o bezpieczeństwo na terenie szkoły, boisku i sali	Nauka przestrzegania zasad BHP. Nauka przepisów ruchu drogowego.	Przypominanie o zachowaniu bezpieczeństwa podczas indywidualnych i	Zapobieganie wypadkom na terenie szkoły, przy pracy oraz drogowym.	Lekcje podstawy ruchu drogowego. Zachowanie zasad BHP w szkole i na warsztatach szkolnych.	Cykl edukacyjny

uczniów, przestrzeganie zasad BHP.	gimnastycznej, szkolnych warsztatów, na praktycznych zajęciach i w miejscach komunikacyjnych		grupowych wyjść poza teren szkoły. Przypominanie o bezpieczeństwie komunikacyjnym zarówno uczniów zmotoryzowanych jak i pieszych.		Udział uczniów w kursach prawa jazdy. Pogadanki na temat zachowania bezpieczeństwa na drogach. Szkolenia dla uczniów pt. „Pierwsza pomoc” – masaż serca i sztuczne oddychanie. Akcje „Bezpieczne ferie” i „Bezpieczne wakacje”, (gazetki ściennie i prelekcje pedagogów szkolnych).	
Zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobie AIDS, chorób przenoszonych drogą płciową.	Wspieranie prawidłowego rozwoju psychoseksualnego.	Edukacja na temat chorób wywołanych przez wirus HIV, HPV i inne patogeny wywołujące choroby układu płciowego.	Informowanie o sposobach zarażenia, objawach i leczeniu chorób przenoszonych drogą płciową i przez krew.	Zapobieganie chorobie AIDS i chorobom dróg płciowych.	Lekcje biologii i wychowania do życia w rodzinie. Udział uczniów w obchodach 1 grudnia – Światowego Dnia Walki z AIDS. Gazetki ściennie na temat obchodów Światowego Dnia Zapobiegania HIV/AIDS. Pogadanki na lekcjach biologii, wychowawczych i z pedagogami szkolnymi. Rozmowy z pielęgniarką szkolną.	Cykl edukacyjny
Zwiększenie świadomości swojej płodności i wynikających z niej konsekwencji.	Uświadomienie przebiegu procesów fizjologicznych i hormonalnych zachodzących w ciele dorastającego człowieka.	Edukacja dotycząca płodności kobiet i mężczyzn. Cykl miesięczny kobiety.	Informowanie o skutkach przedwczesnej inicjacji seksualnej i ciążyach nastoletnich uczennic (skutki psychiczne, fizyczne, społeczne)	Zapobieganie nieplanowanej ciąży uczennicy.	Lekcje biologii i wychowania do życia w rodzinie. Pogadanki na zajęciach z wychowawcami klas. Pogadanki i lekcje z pedagogami szkolnymi. Rozmowy z pielęgniarką szkolną.	Cykl edukacyjny

	Wspieranie prawidłowego rozwoju psychoseksualnego.		i ekonomiczne).			
Zwiększenie skuteczności zapobiegania nowotworom piersi – program „RÓŻOWEJ WSTĄŻECZKI”.	Uświadomienie potrzeby badania/samobadania piersi.	Nauka samobadania piersi. Przekazywanie wiedzy na temat sposobów i miejsc (specjalistów) profilaktycznych badań.	Informowanie o rodzajach nowotworów piersi u kobiet i mężczyzn.	Profilaktyka nowotworów piersi.	Lekcje biologii i wychowania do życia w rodzinie. Udział uczniów w marszu waleckich „AMAZONEK” – „Marszu Życia, Marszu Nadziei”. Gazetki ściennie na temat samobadania i kontroli piersi. Rozmowy z szkolną pielęgniarką, pedagogami szkolnymi.	Cykl edukacyjny
Propagowanie wiedzy na temat honorowego krwiodawstwa.	Uświadomienie potrzeby oddawania krwi dla ratowania ludzkiego życia.	Edukacja dotycząca grup krwi, czynnika Rh oraz procedury oddawania krwi.	Informowanie o zabiegach, operacjach medycznych z utratą krwi.	Profilaktyka niedoborów krwi w bankach krwi.	Udział uczniów w prelekcjach na temat honorowego krwiodawstwa. Udział uczniów w uroczystościach związanych z obchodami Tygodnia Honorowego Krwiodawstwa w WCK. Działalność Szkolnego Klubu Honorowych Dawców Krwi.	Cykl edukacyjny
Poprawa sposobu żywienia ludności i jakości zdrowej żywności.	Zachęcanie uczniów do jedzenia zdrowej żywności.	Nauka o zdrowej żywności, produktach i zasadach zdrowego żywienia.	Informowanie o sposobach uzyskania, kupienia zdrowej żywności i symboli ją oznaczających.	Zapobieganie rozwojowi chorób cywilizacyjnych. Zapobieganie zaburzeniom odżywiania.	Zdrowe żywienie – zachęcanie do jedzenia warzyw i owoców – rozmowy, akcje. Gazetki ściennie na temat zdrowej żywności. Lekcje biologii, towaroznawstwa. Zajęcia z wychowawcą klasy. Rozmowy z pielęgniarką	Cykl edukacyjny

					szkolną i pedagogami szkolnymi. Szkolny sklepik promujący zdrową żywność.	
Uświadamianie potrzeby dbania o higienę osobistą i właściwy ubiór.	Uświadomienie potrzeby dbania o higienę osobistą w kontekście zdrowia i relacji społecznych. Wzbudzanie potrzeby doboru właściwego ubrania.	Przypomnienie o nawykach higienicznych. Poinformowanie o potrzebie doboru odpowiedniego ubioru do sytuacji i pogody.	Informowanie o zależnościach pomiędzy zachowaniem higieny, właściwie dobranym ubraniem a zdrowiem człowieka.	Zapobieganie chorobom wynikającym z braku higieny i niewłaściwego ubioru.	Pogadanki na lekcjach wychowawczych. Zajęcia przedmiotowe (biologia, higiena). Rozmowy z szkolną pielęgniarką. Pogadanki z pedagogami szkolnymi. Rozmowy indywidualne.	Cykl edukacyjny
Promocja zdrowia.	Uświadomienie potrzeby dbania o zdrowie od najmłodszych lat. Zachęcanie młodzieży do angażowania się w promocję zdrowia.	Przekazanie wiedzy na temat form zbierania informacji dotyczących zdrowia.	Informowanie o źródłach wiedzy o zdrowiu, jego promowaniu i zachowaniu.	Zapobieganie pobieraniu nieprawdziwych informacji o zdrowiu. Profilaktyka chorób cywilizacyjnych.	Działania profilaktyczne i informacyjne szkolnej pielęgniarki. Pogadanki wychowawców klas i pedagogów szkolnych podczas zajęć z wychowawcą na temat prowadzenia zdrowego stylu życia. Obchody Światowego Dnia Zdrowia (prelekcje, gazetka, apel). Zbiórka plastikowych nakrętek na rehabilitację niepełnosprawnej Nadii Chojnowskiej w ramach akcji „Zbieramy – odkręcamy”.	Cykl edukacyjny
Edukacja dla bezpieczeństwa.	Uświadomienie potrzeby niesienia pomocy innym i ratowania życia jako celu	Nauka ratowania życia innych ludzi, udzielania pierwszej pomocy.	Informowanie o sytuacjach zagrożenia i sposobach reagowania.	Zapobieganie utracie zdrowia lub życia.	Lekcje edukacji dla bezpieczeństwa. Lekcje wychowawcze. Akcje i kursy z udzielania pierwszej pomocy.	Cykl edukacyjny

	najwyższego.		Przepisy prawne.		Współpraca organów administracji publicznej, w tym organów prowadzących szkoły i placówki m.in. z Państwową Strażą Pożarną oraz jednostkami innych służb w ramach działań podnoszących bezpieczeństwo dzieci i młodzieży – w tym ochrony przeciwpożarowej – a także w celu zapewnienia właściwych warunków realizacji zadań, w szczególności prowadzenia zajęć edukacyjnych.	
Higiena pracy umysłowej.	Uświadomienie potrzeby odpowiednio długiego snu, systematycznej nauki z odpowiednio dobranymi przerwami w nauce.	Zaplanowanie dnia i czasu na naukę w szkole i w domu. Nauka technik efektywnego uczenia się. Udział w zajęciach dydaktyczno – wyrównawczych.	Informowanie o skutkach chronicznego niedoboru snu, sporadycznego uczenia się.	Zapobieganie porażkom edukacyjnym, wagarowaniu, braku promocji do następnej klasy.	Pogadanki i zajęcia z pedagogami szkolnymi, wychowawcami klas o technikach skutecznego uczenia się.	Cykl edukacyjny

4. Ja i moja miejscowość, ja i moja ojczyzna, ja i Europa, ja i świat.

(Sfera społeczna, intelektualna, emocjonalna)

Formy realizacji	Działania wychowawcze	Działania edukacyjne	Działania informacyjne	Działania profilaktyczne	Sposób realizacji	Termin realizacji
Szczegółowe cele						
Przywiązanie do środowiska lokalnego i dziedzictwa kulturowego.	Wzbudzenie przywiązania do własnej miejscowości, okolicy i regionu.	Zapoznanie z geografią, historią miejscowości, regionu.	Informowanie o ciekawych miejscach, zabytkach kultury, ciekawostkach przyrodniczych i atrakcjach turystycznych regionu.	Zapobieganie kształtowaniu postaw kosmopolitycznych.	Wyjścia do Muzeum Ziemi Wałeckiej. Udział w imprezach organizowanych przez instytucje wałeckie. Organizacja wycieczek pieszych lub rowerowych na terenie Wałcza oraz autokarowych na terenie powiatu. Wyszukiwanie i przeglądanie ciekawych stron o Wałczu i okolicach. Sprząatanie terenów zamieszkania w ramach akcji „Sprząatanie świata”. Dbałość o wygląd szkoły, terenów przyległych i boiska szkolnego.	Cykl edukacyjny
Poznanie zabytków i tradycji miast polskich.	Wzbudzenie zainteresowania tradycjami i zabytkami polskich miast.	Nauka o warunkach geograficznych i przyrodniczych oraz historii regionów	Przekazywanie wiedzy na temat tradycji, zabytków miast znajdujących się w innych regionach Polski.	Zapobieganie postaw ignorancji w myśl powiedzenia „cudze chwalicie, swego nie	Lekcje historii, języka polskiego, geografii itd. Organizacja wycieczek krajoznawczych.	Cykl edukacyjny

		wchodzących w skład państwa polskiego.		znacie”.		
Utrwalanie uczuć patriotycznych.	Wzbudzanie patriotycznych uczuć i kształtowanie postaw umiłowania ojczyzny.	Utrwalanie wiedzy o historii, świętach narodowych Polski.	Informowanie o ważnych wydarzeniach kształtujących polską państwowość.	Zapobieganie postawom antypatriotycznym.	<p>Udział w uroczystościach upamiętniających wydarzenia związane z II wojną światową (rozpoczęcie, zakończenie działań wojennych, rocznica napaści ZSRR na Polskę, wyjścia na cmentarz wojenny, składanie kwiatów przy pomniku J. Piłsudskiego.</p> <p>Udział uczniów w apelach z okazji: Narodowego Święta Niepodległości, Dnia Wyzwolenia Walcza, Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych.</p> <p>Przygotowanie gazetki informacyjnej, ściennej dotyczącej rocznic świąt patriotycznych.</p> <p>Uwydatnienie elementów patriotycznych podczas nauczania poszczególnych przedmiotów (lekcje historii, języka polskiego, edukacji dla bezpieczeństwa itd.).</p> <p>Organizacja spotkań poświęconych wybranym zagadnieniom z zakresu historii wojskowości i oręża.</p>	Cykl edukacyjny

					Udział w inscenizacjach grup rekonstrukcyjnych. Działalność Szkolnego Koła Historii Wojskowości.	
Rozwijanie świadomości tworzenia wspólnoty europejskiej.	Kształtowanie poczucia tworzenia europejskiej wspólnoty.	Przekazywanie wiedzy o wspólnej historii w kształtowaniu kultury i wartości europejskich. Nauka historii, geografii i europejskich języków obcych.	Informowanie o wspólnych korzeniach i tożsamości kulturowej.	Zapobieganie narodowym kompleksom i braku motywacji do międzynarodowej współpracy.	Edukacja historyczna i europejska. Lekcje WOS-u. Lekcje języków obcych – niemieckiego i angielskiego. Lekcje historii i wiedzy o społeczeństwie. Udział w edukacyjnych projektach unijnych.	Cykl edukacyjny
Kształtowanie odpowiedzialności za stan naszej planety.	Wzbudzenie świadomości wpływu każdego człowieka na stan naszej planety. Kształtowanie odpowiedzialności i za pozostawienie potomnym dóbr przyrodniczych.	Przekazywanie wiedzy o rodzajach zanieczyszczeń, sposobach ich ograniczania i racjonalnej gospodarki zasobami Ziemi. Nauka segregacji śmieci.	Informowanie o stanie ekologicznym wspólnej planety i zachęcanie do świadomego i oszczędnego korzystania z zasobów Ziemi.	Zapobieganie stosowaniu rabunkowej, nadmiernej i wyniszczającej gospodarcze dobrami naturalnymi.	Włączenie społeczności szkolnej do akcji „Sprzątania świata” i „Dnia Ziemi”. Rozmowy o tematyce ekologicznej, politycznej. Lekcje biologii, geografii z ochroną środowiska, historii, edukacji dla bezpieczeństwa. Udział uczniów w konkursach wiedzy ekologicznej. Nauka segregacji śmieci, zbieranie plastikowych zakrętek w ramach akcji „ODKREĆCAMY-POMAGAMY”.	Cykl edukacyjny

5. Ja i moja szkoła.

(Sfera intelektualna, społeczna, emocjonalna)

Formy realizacji	Działania wychowawcze	Działania edukacyjne	Działania informacyjne	Działania profilaktyczne	Sposób realizacji	Termin realizacji
Szczegółowe cele						
Wzbudzanie świadomości swoich praw i obowiązków.	Wspieranie samoświadomości jako warunku kierowania własnym rozwojem. Uświadamianie potrzeby znajomości swoich praw i obowiązków. Wpisywanie pochwał i uwag o zachowaniu uczniów.	Edukacja w zakresie praw i obowiązków uczniów PCKZiU oraz konsekwencji w przypadku ich ignorowania.	Informowanie o dokumentach zawierających przepisy regulujące prawa i obowiązki uczniów PCKZiU.	Zapobieganie niewiedzy uczniów w zakresie ich praw i obowiązków. Przeciwdziałanie łamaniu przepisów prawnych obowiązujących w szkole. Stosowanie punktowego wewnątrzszkolnego systemu oceniania zachowania uczniów.	Rozmowy, dyskusje na zajęciach z wychowawcą na temat praw i obowiązków ucznia – analiza szkolnych dokumentów. Reagowanie na wywiązywanie się z obowiązków (nagradzanie lub karanie). Przestrzeganie kontraktów z uczniem; Dyżury klasowe i szkolne; Funkcjonowanie w szkole rzecznika praw ucznia. Monitoring frekwencji rodziców/opiekunów prawnych na wywiadówkach szkolnych. Dbłość o wspólne mienie, (konsekwencje za niszczenie szkolnego i cudzego mienia).	Cykl edukacyjny
Podkreślanie roli nauczyciela.	Kształtowanie postaw szacunku wobec	Nauka właściwych relacji uczeń-	Informowanie o kulturze bycia, wzajemnym	Zapobieganie niewłaściwym, konfliktowym,	Przygotowanie szkolnej lub powiatowej uroczystości z okazji Dnia KEN.	Cykl edukacyjny

	nauczycieli. Podkreślenie roli nauczyciela jako osoby wspierającej na drodze do uzyskania wykształcenia i sprzymierzeńca rodziców w wychowaniu ich dziecka.	nauczyciel, nauczyciel – uczeń, rodzic-nauczyciel i nauczyciel-rodzic. Nauka rozwiązywania konfliktów poprzez mediacje.	szacunku w relacjach uczeń-nauczyciel, rodzic-nauczyciel. Informowanie o sposobach rozwiązywania ewentualnych konfliktów.	wrogim relacjom pomiędzy nauczycielami i uczniami i ich rodzicami.	Rozmowy na zajęciach z wychowawcą na temat wzajemnych relacji pomiędzy uczniem a nauczycielem, traktowania siebie z szacunkiem. Wypełnianie poleceń nauczyciela zgodnych ze Statutem Szkoły.	
Wzbudzenie potrzeby wysokiej frekwencji na szkolnych i praktycznych zajęciach.	Uświadamianie uczniom i ich opiekunom skutków opuszczania obowiązkowych zajęć.	Przekazywanie wiedzy na temat obowiązku nauki i korzyściach systematycznego uczestniczenia w zajęciach.	Informowanie uczniów i ich rodziców/opiekunów o konsekwencjach częstych nieobecności w szkole i na praktykach.	Zapobieganie wagarowaniu, powtarzaniu klasy lub porzucenia nauki w szkole.	Lekcje wychowawcze i przedmiotowe. Pogadanki z pedagogami szkoły. Apele porządkowe i spotkania z Dyrekcją Szkoły. Nagrody na koniec roku szkolnego za najwyższą frekwencję.	Cykl edukacyjny
Zachęcanie do odnoszenia sukcesów w szkole.	Wzbudzenie potrzeby odnoszenia sukcesów w szkole. Wpływ na samoocenę ucznia.	Pogłębianie wiedzy o sposobach uczenia się. Dostosowanie metod uczenia i uczenia się do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia.	Informowanie uczniów o predyspozycjach i uzdolnieniach. Motywowanie ich do wysiłku intelektualnego lub fizycznego (sportowego).	Zapobieganie rozwojowi niskiej samooceny, powstawaniu nawykowego lenistwa i braku wiary w własne możliwości.	Ocenianie wspierające. Prowadzenie gabloty pt. „Współzawodnictwo”. Prowadzenie rozmów motywujących do systematycznej nauki. Rejestracja osiągnięć uczniów w konkursach. Prowadzenie gabloty pt. „Z życia szkoły”. Wpisy na stronie internetowej szkoły. Informowanie o najlepszych czytelnikach.	Cykl edukacyjny

					<p>Nagrody dla uczniów z najwyższą średnią ocen, frekwencją.</p> <p>Prowadzenie zespołów wyrównawczych.</p> <p>Przygotowanie uczniów do matury – konsultacje przedmiotowe.</p> <p>Monitoring frekwencji uczniów, klas.</p> <p>Pochwały na apelach porządkowych.</p> <p>Udział szkoły w projektach unijnych.</p> <p>Wspieranie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.</p>	
Kultywowanie tradycji szkolnych.	Wzbudzenie potrzeby przestrzegania szkolnych tradycji i zaangażowania się w ich organizację.	Przekazywanie wiedzy na temat tradycji obowiązujących w naszej szkole.	Informowanie o szkolnych uroczystościach i zachęcanie uczniów do uczestniczenia w nich.	Zapobieganie ignorowaniu szkolnych obyczajów.	<p>Lekcje wychowawcze i przedmiotowe.</p> <p>Uroczyste rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego.</p> <p>Konkurs na najlepiej udekorowaną klasę przed klasową wigilią.</p> <p>Udział uczniów i nauczycieli w szkolnych jasełkach.</p> <p>Udział w klasowych wigiliach.</p> <p>Bal na sto dni przed maturą – STUDNIÓWKA.</p> <p>Dzień Kobiet.</p> <p>Dzień Sportu Szkolnego.</p> <p>Uroczyste pożegnanie klas maturalnych z zakończeniem roku szkolnego połączone z</p>	Cykl edukacyjny

					<p>wręczeniem listów pochwalnych rodzicom, nagród książkowych i dyplomów uczniom. Prowadzenie kroniki szkoły. Fotografowanie ważnych wydarzeń szkolnych. Prowadzenie szkolnej strony internetowej. Udział poczty sztandarowego szkoły w uroczystościach szkolnych i powiatowych.</p>	
<p>Rozwijanie aktywności i twórczości uczniów.</p>	<p>Rozwój samoświadomości, przedsiębiorczości i uzdolnień. Rozwijanie zainteresowań uczniów.</p>	<p>Zdobywanie, poszerzanie wiedzy podczas zajęć pozalekcyjnych i szkolnych kołach zainteresowań.</p>	<p>Informowanie o rodzajach zajęć pozalekcyjnych i kołach zainteresowań w szkole i poza nią.</p>	<p>Zapobieganie poczuciu nudy, braku chęci do działania.</p>	<p>Udział uczniów w szkolnych kołach zainteresowań. Wybór szkolnego Rzecznika Praw Ucznia. Lekcje podstaw przedsiębiorczości. Działalność Samorządu Uczniowskiego. Reklama i promocja szkoły poprzez współpracę z lokalnymi mediami. Przygotowanie giełdy podręczników szkolnych; Udział uczniów w promocji szkoły. Udział uczniów w konkursach przedmiotowych i olimpiadach, zawodach sportowych na szczeblu szkolnym i wyższym. Praca nad gazetkami ściennymi w pracowniach i na korytarzach szkoły.</p>	<p>Cykl edukacyjny</p>

					<p>Udział w imprezach organizowanych przez inne szkoły i Starostwo Powiatowe w Wałczu.</p> <p>Udział w przygotowaniach inscenizacji i występów poetycko – muzycznych.</p> <p>Przygotowanie uczniów do występów wokalnie-instrumentalnych.</p> <p>Prace społeczno-użyteczne na rzecz szkoły i warsztatów szkolnych.</p> <p>Warsztaty na lekcjach wychowawczych w różnych klasach.</p>	
Integrowanie społeczności szkolnej.	Wzbudzanie poczucia przynależności do szkolnej społeczności PCKZiU.	Ćwiczenie pozytywnych relacji w kontaktach uczniów tej samej klasy i uczniów z różnych klas.	Informowanie wszystkich uczniów o konkursach, przedsięwzięciach, akcjach, projektach, kołach zainteresowań itd.	Zapobieganie izolacji, wykluczeniu uczniów z społeczności klasowej lub szkolnej.	<p>Zajęcia integracyjne w klasach pierwszych z wychowawcami klas i pedagogami szkolnymi.</p> <p>Wyjścia integracyjne klasowe z wychowawcą.</p> <p>Wyjazdy klasowe i szkolne do kina, teatru, opery i zakładów pracy.</p> <p>Wycieczki i ogniska klasowe i szkolne.</p> <p>Organizacja szkolnej nocy filmowej.</p> <p>Udział uczniów różnych klas w realizacji wspólnych uroczystości, projektów lub konkursów.</p>	Cykl edukacyjny
Rozwijanie postawy	Wzbudzanie	Utrwalanie	Informowanie o	Zapobieganie	Lekcje wychowawcze i	Cykl

tolerancji, szacunku do innych.	szacunku dla innych osób, niepełnosprawnych, chorych (przewlekłe), z dysfunkcjami itd.	sposobu traktowania z godnością siebie samego i innych ludzi, w tym kolegów z klasy, szkoły, niepełnosprawnych, chorych i z dysfunkcjami itd.	rodzajach problemów zdrowotnych i związanych z tym utrudnieniach w codziennym funkcjonowaniu.	dyskryminacji, stosowania przemocy wobec innych osób.	przedmiotowe. Zajęcia integracyjne. Spotkania z niepełnosprawnymi osobami. Wyjścia do lokalnych domów pomocy. Szkolny wolontariat. Pogadanki z pedagogami szkolnym. Udział w waleckich Warsztatach Terapii Zajęciowej, Festiwalu Filmowym „INTEGRACJA TY i JA.”	edukacyjny
--	--	---	---	---	---	------------

Realizacja programu przebiega na trzech obszarach działań:

- działania ogólnoszkolne,
- działania wewnątrzklasowe,
- działania indywidualne.

Strategia naszych działań ma charakter systemowy, a nie jednorazowy. Program akcentuje działania adresowane do grup niskiego ryzyka (profilaktyka pierwszorzędowa).

Metody i sposoby realizacji:

- zajęcia z wychowawcą,
- wykorzystanie elementów treści programowych podczas realizacji poszczególnych przedmiotów,
- prelekcje,
- warsztaty,
- pogadanki,
- projekcje filmów,
- gazetki ścienne,
- rozmowy indywidualne,
- zajęcia pozalekcyjne (wycieczki, ogniska, koła zainteresowań itp.),
- uroczystości szkolne (dzień sportu, Studniówka, wigilie klasowe itd.),
- apele okolicznościowe i porządkowe,
- spektakle edukacyjno – profilaktyczne,
- badania ankietowe,
- zajęcia wyrównawcze i inne dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- wspólne spotkania, wycieczki,
- zabawy, rozgrywki sportowe,
- warsztaty i szkolenia rady pedagogicznej.

VII. Wykaz zasad i norm dotyczących wszystkich członków społeczności szkolnej

1. Społeczność Szkoły stanowią uczniowie i wszyscy pracownicy Szkoły oraz Rada Rodziców, którzy powinni respektować jednolity zestaw zasad i norm obowiązujących w placówce.

2. Statut Szkoły – opisuje najistotniejsze zasady funkcjonowania szkoły, w tym prawa i obowiązki uczniów i nauczycieli. W oddzielnym punkcie wymienia się zachowania negatywne, do których uczeń nie ma prawa, a które mogą stać się przyczyną dyscyplinarnego skreślenia z listy uczniów (pełnoletnich).
3. Statut Szkoły precyzuje także podstawowe zasady zachowania bezpieczeństwa w szkole, rozliczania nieobecności i spóźnień na lekcje. Obejmuje także zasady nagradzania i karania uczniów.
4. Ocena zachowania ucznia według Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania wyraża opinię szkoły o spełnianiu przez ucznia obowiązków szkolnych, jego kulturze osobistej, postawie wobec kolegów i innych osób. Tryb i zasady ustalania ocen, ogólne kryteria oceny zachowania ucznia w szkole oraz tryb odwoławczy od oceny z zachowania uczniów określone są w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu.
5. Zestaw zachowań akceptowanych i nieakceptowanych w szkole stanowi zapis w dokumentach Szkoły (Statucie, WSO, programach, procedurach). Zachowanie obecnych uczniów szkoły pozwala rozpoznać aktualne potrzeby wychowawcze i każdy wychowawca może z nich korzystać w swoich działaniach.

VIII. Zasady współpracy z rodzicami

Rodzice są pierwszymi nauczycielami swoich dzieci, posiadają pierwotne i największe prawa do ich wychowania. Nauczyciele wspierają rodziców w procesie wychowawczym i profilaktycznym, nie ponoszą więc całkowitej odpowiedzialności za całokształt dzieła wychowania.

Działania wychowawcze, profilaktyczne naszej szkoły są zgodne z wolą i przekonaniem rodziców/opiekunów prawnych i odbywają się w duchu poszanowania godności osobistej, tolerancji i zrozumienia dla innych.

Rodzice/opiekunowie prawni:

1. Uczestniczą w wychowawczych i profilaktycznych zadaniach szkoły współtworząc program wychowawczo – profilaktyczny, poznając niezbędne dokumenty szkolne.
2. Wspierają środowisko nauczycielskie we wszystkich działaniach na rzecz podniesienia jakości nauczania i wychowania oraz poprawy warunków nauki uczniów i pracy nauczycieli.
3. Aktywnie i świadomie uczestniczą w budowaniu partnerstwa: rodzina – szkoła – środowisko lokalne.
4. Mają możliwość korzystania z pomocy i wsparcia ze strony pedagoga szkolnego i pielęgniarki szkolnej.
5. Wspomagają wychowawców w organizowaniu imprez klasowych i szkolnych.

6. Uczciwie i rzetelnie na bieżąco informują wychowawców o stanie zdrowia dziecka i przyczynach jego nieobecności.

Szkoła:

1. Na początku cyklu kształcenia organizowane jest ogólne zebranie Dyrektora szkoły z rodzicami/opiekunami prawnymi uczniów klas pierwszych.
2. W ciągu roku szkolnego odbywają się minimum dwa spotkania z wszystkimi rodzicami/opiekunami prawnymi organizowane przez wychowawcę.
3. Podczas ogólnych i indywidualnych spotkań Dyrekcja szkoły, wychowawcy klas oraz pedagog szkolny prowadzą pedagogizację rodziców/opiekunów prawnych.
4. W szkole jest wyznaczony dzień na indywidualny kontakt rodziców/opiekunów prawnych z wychowawcą i innymi nauczycielami, Dyrektorem, wicedyrektorem, pedagogiem szkolnym (zgodnie z ogłoszonym kalendarzem roku szkolnego).
5. Na zakończenie cyklu kształcenia organizowane jest ogólne zebranie dyrektora szkoły z rodzicami/opiekunami prawnymi klas maturalnych.
6. Nauczyciele (wychowawcy klas) informują rodziców/opiekunów prawnych o przewidywanych ocenach niedostatecznych zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.
7. Wychowawca systematycznie informuje rodziców/opiekunów prawnych o postępach w nauce, frekwencji, zachowaniu dziecka oraz o ewentualnych problemach wychowawczych.
8. Udzielanie rodzicom/opiekunom prawnym porad w oparciu o obserwację i diagnozę ułatwiających rozwiązywanie problemów wychowawczych.
9. Wskazywanie instytucji wspomagających rodziców/opiekunów prawnych, ułatwianie zainteresowanym rodzicom/opiekunom prawnym kontaktów z Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną, GOPS–em, MOPS–em, PCPR–em, poradniami uzależnień itd.
10. Umożliwienie prowadzenia indywidualnych rozmów rodziców/opiekunów prawnych z poszczególnymi nauczycielami.
11. Przeprowadzanie badań ankietowych, wywiadów z rodzicami/opiekunami prawnymi.

IX. Współpraca z osobami i instytucjami w realizacji programu

Sojusznikami w realizacji programu są:

- rodzice/opiekunowie prawni oraz wszyscy pracownicy szkoły,
- szkolne koła zainteresowań,
- Szkolny Klub Wolontariusza,
- Starostwo Powiatowe w Wąlczu,

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wałczu,
- Internat PCKZiU w Wałczu,
- OHP 14-14,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Punkt Konsultacyjny i Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Straż Miejska,
- Powiatowa Jednostka Straży Pożarnej w Wałczu,
- Żandarmeria Wojskowa w Wałczu,
- Jednostki Wojskowe w Wałczu,
- Sąd Rodzinny i Nieletnich w Wałczu,
- Stowarzyszenie MONAR w Wałczu,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wałczu,
- służba zdrowia,
- Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Wałczu,
- Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Wałczu i powiecie wałeckim, zlokalizowane w miejscach zamieszkania uczniów,
- Wałeckie Centrum Kultury,
- Kino „Tęcza”,
- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Szczecinie,
- Centrum Informacji Młodzieżowej Sekretariatu ds. Młodzieży Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Wałczu,
- Zakłady pracy, w których uczniowie odbywają praktyki zawodowe,
- Muzeum Ziemi Wałeckiej,
- Przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i ponadgimnazjalne z terenu miasta Wałcza, Powiatu Wałeckiego i powiatów ościennych, uczelnia wyższe – PWSZ Wałcz,
- Nadleśnictwo Wałcz,
- Urząd Miasta w Wałczu,
- Urząd Miasta i Gminy Tuczno, Mirosławiec, Człopa,
- Urząd Gminy Wałcz,
- LOK, Caritas,
- Kluby sportowe,
- Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, Wydział Rozwoju Kompetencji Społecznych i Obywatelskich - udział w projekcie, który jest kontynuowany już od 10 lat –

„Zachować pamięć. Historia i kultura dwóch narodów”. (Pełnienie funkcji koordynatora regionalnego – województwa zachodniopomorskiego),

➤ Fundacja Małych Stópek i Fundacja „Pro-life”.

Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego stale współpracuje z wyżej wymienionymi instytucjami. Jednak w niektórych sytuacjach do współpracy pozyskujemy inne, poprzez szukanie i nawiązywanie nowych kontaktów. Szkoła korzysta także z ofert różnych instytucji, na przykład Impresariatu Artystycznego w celu realizacji przedstawień spektakli profilaktyczno – edukacyjnych.

X. Monitorowanie i ewaluowanie szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego

Ewaluacja wewnętrzna programu wychowawczo-profilaktycznego to: przemyślane, zaplanowane i systematyczne działanie obejmujące opracowanie własnego systemu gromadzenia i opracowywania informacji oceniających działania szkoły, upublicznianych w postaci diagnoz, analiz, raportów i opinii, wykorzystywanych do doskonalenia jakości działań szkoły.

Szkoła mając świadomość wagi działań wychowawczo – profilaktycznych będzie prowadzić rzetelną diagnozę działań wychowawczo-profilaktycznych oraz potrzeb środowiska lokalnego. Wyniki tych badań będą dostępne dla uczniów, nauczycieli i rodziców. Planuje się korzystanie z metod ewaluacji. Są nimi: badanie ankietowe, obserwacja, rozmowy indywidualne i grupowe, wywiady oraz analiza dokumentów. Wyniki badań staną się podstawą do sformułowania wniosków, które następnie będą uwzględnione przy opracowywaniu kolejnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Baza szkoły

1. klasopracownie przedmiotowe i zawodowe,
2. laboratoria,
3. pracownie komputerowe z dostępem do Internetu,
4. warsztaty szkolne,
5. biblioteki z czytelniami i komputerami,
6. sale gimnastyczne i boiska,
7. wielofunkcyjne boisko z lodowiskiem,

8. aula szkolna,
9. siłownia,
10. gabinety pedagogów szkolnych,
11. gabinety pomocy przedmedycznej.

Program opracowały:
Joanna Włodarczyk-Zalęska
Anna Bochniak